

INF2220: Forelesning 2

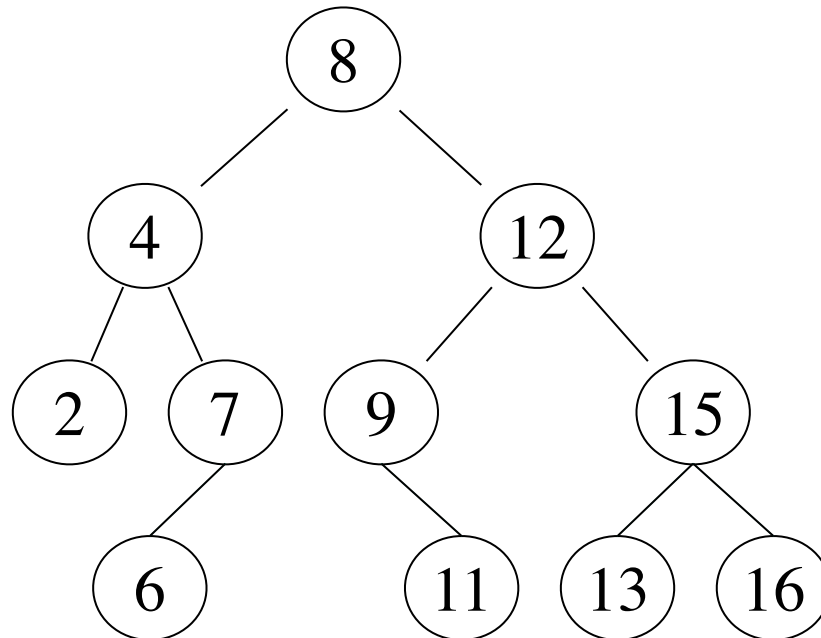
Balanserte søketrær

- Rød-svarte trær (kapittel 12.2)
- B-trær (kapittel 4.7)

REPETISJON: BINÆRE SØKETRÆER

Binære søketrær

For enhver node i et **binært søketre** gjelder:

- Alle verdiene i **venstre** subtre er **mindre** enn verdien i noden selv.
- Alle verdiene i **høyre** subtre er **større** enn verdien i noden selv.

Binære søketrær

Metode for å sjekke om et binærtre er et binært søketre (antar unike int-elementer):

```
// Kall: bst(rot, -UENDELIG, +UENDELIG)

boolean bst(BinNode n, int min, int max) {
    if (n == null)
        return true;

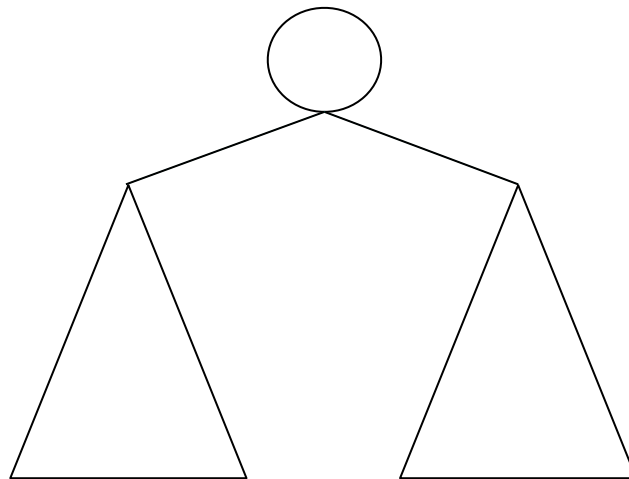
    if (n.element < min || n.element > max)
        return false;

    return ( bst(n.venstre, min, n.element - 1) &&
            bst(n.hoyre, n.element + 1, max) );
}
```

Gjennomsnitts-analyse

Intuitivt forventer vi at alle operasjonene som utføres på et binært søketre vil ta $O(\log n)$ tid siden vi hele tiden grovt sett halverer størrelsen på treet vi jobber med.

Det kan bevises at den **gjennomsnittlige dybden** til nodene i treet er $O(\log n)$ når alle innsetningsrekkefølger er like sannsynlige (se kap. 4.3.5).

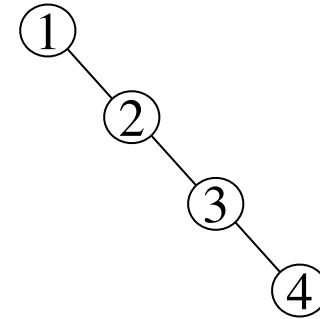

Oppgave 4.5

Vis at et binærtre med høyde h har maksimalt $2^{h+1} - 1$ noder.

Worst-case analyse

I verste fall brukes bare venstre- (eller høyre-) pekerne i treet, og det binære søketreet blir i praksis lik en enkel liste.

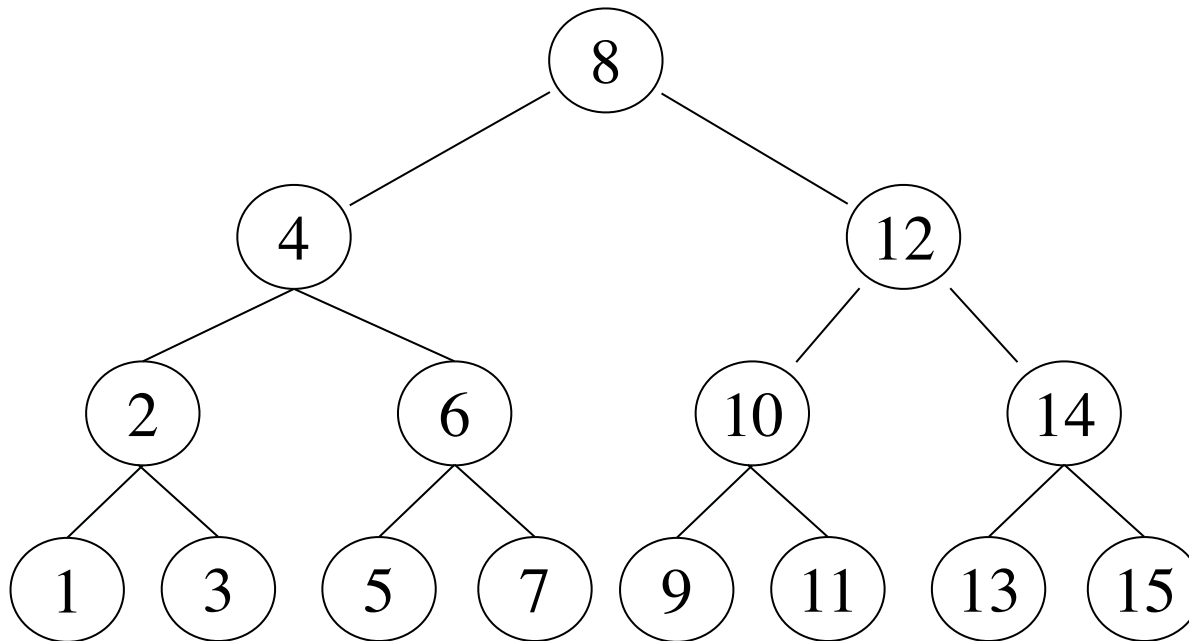
Vi får da **worst-case** $O(n)$ tid for innsetting, søking, sletting osv.

Ubalanserte trær kan for eksempel skyldes:

- spesiell innsettingsrekkefølge (som i Vildanden)
- ujevn sletting

Balanserte trær

Eksempel på perfekt balansert tre:

Balanserte trær

- Det finnes ulike mekanismer for å sikre mest mulige balanserte trær. Felles er at de er basert på en invariant.
 - AVL-trær: For alle indre noder er høydeforskjellen mellom barna max 1.
- Utfordringen er å opprettholde invarianten under innsetting og sletting. Generell metode:
 - Gjør innsetting/sletting som vanlig.
 - Gjenopprett balansen ved **rotasjoner** som restrukturerer treet.
- Vi skal se på **rød-svarte trær**.

RØD-SVARTE TRÆR

Rød-svarte trær

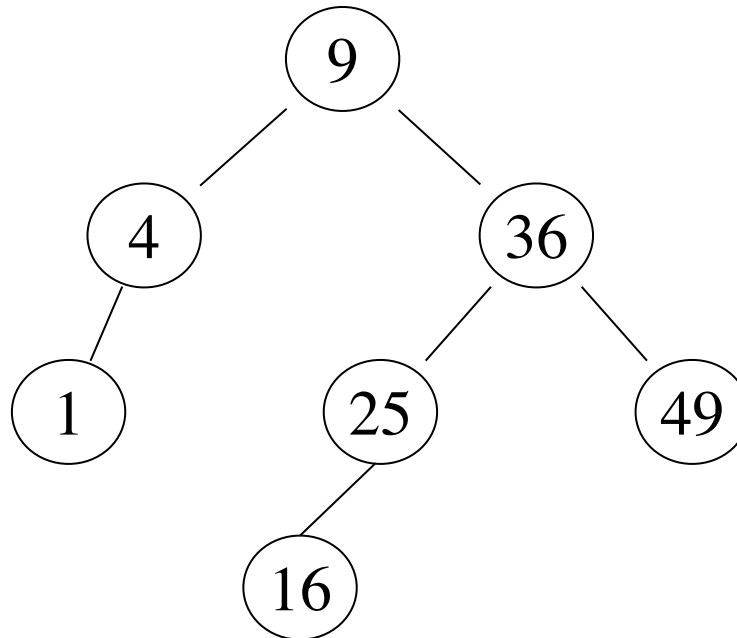
Et rød-svart tre er et binært søketre der hver node er farget enten rød eller svart slik at:

1. Roten er svart.
2. Hvis en node er rød, må barna være svarte.
3. Enhver vei fra en node til en null-peker må inneholde samme antall svarte noder.

Disse reglene sikrer at høyden på et rød-svart tre er maksimalt $2 \cdot \log_2(N+1)$!

Oppgave

- Farg nodene i følgende tre slik at det blir et rød-svart tre:

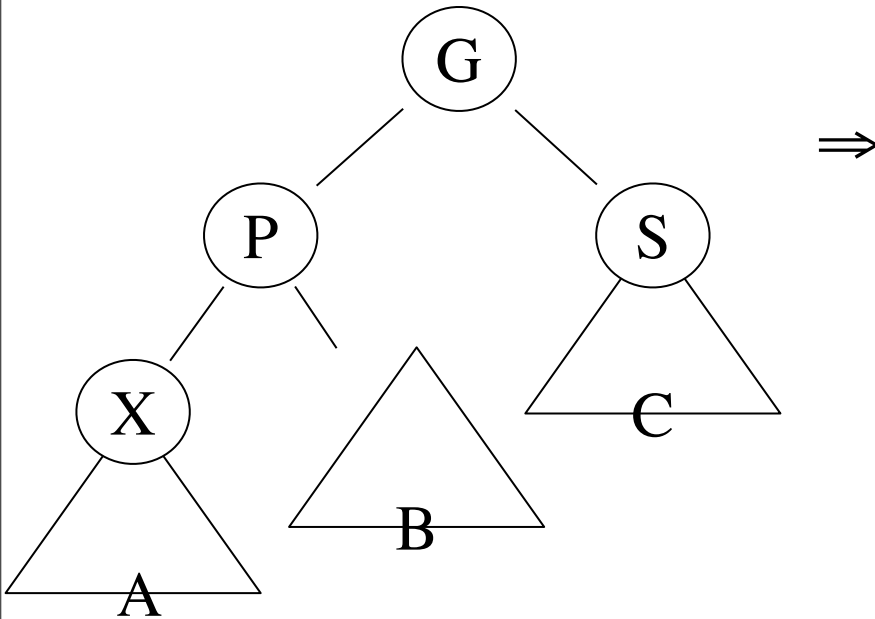
- Sett inn tallet 64 på riktig plass og med riktig farge.
- Forsøk så å sette inn tallet 81.

Innsetting i rød-svart tre

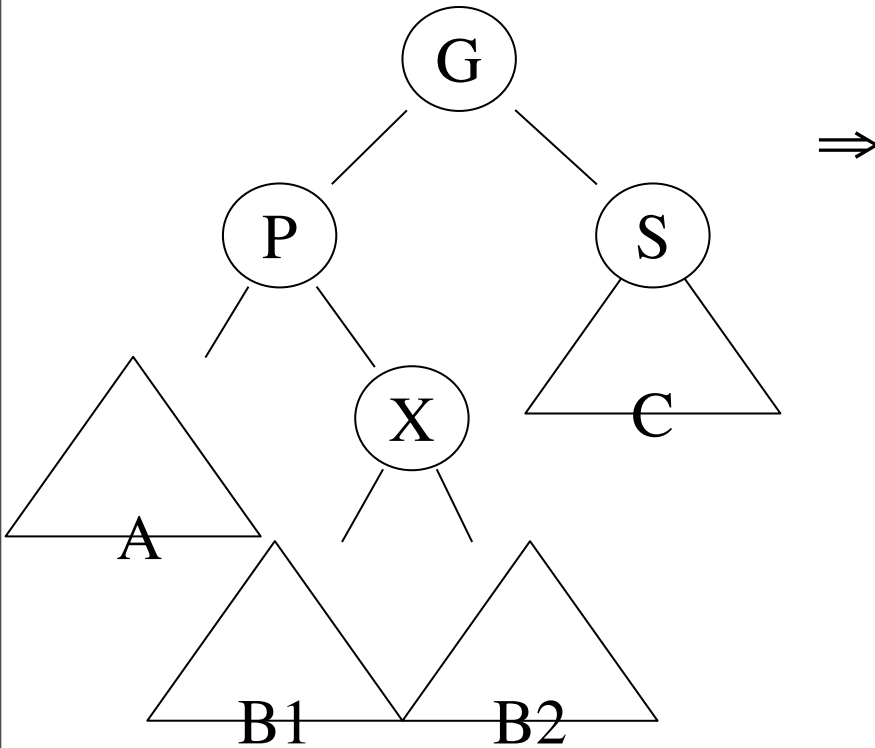
- Innsetting er ikke noe problem hvis forelder-noden er svart:
 - Den nye noden kan settes inn som rød, og antall svarte noder på veien til null-pekerne blir som før.
- Hvis forelder-noden er rød:
 - Den nye noden kan ikke være rød (krav 2).
 - Den nye noden kan ikke være svart (krav 3).
 - Treet må endres ved hjelp av rotasjoner og omfarging.

Zig rotasjon

+ symmetrisk tilfelle...

Zig-zag rotasjon

+ symmetrisk tilfelle...

Innsetting i rød-svart tre

Innsetting i rød-svart tre

1. Gjør innsetting som i vanlig binært søketre, der den nye noden N farges rød.

Innsetting i rød-svart tre

1. Gjør innsetting som i vanlig binært søketre, der den nye noden N farges rød.
2. La P og G være forelder og besteforelder til N , og U søsken til P .

Innsetting i rød-svart tre

1. Gjør innsetting som i vanlig binært søketre, der den nye noden N farges rød.
2. La P og G være forelder og besteforelder til N , og U søsken til P .
3. Hvis P er svart: Alt ok, innsetting ferdig.

Innsetting i rød-svart tre

1. Gjør innsetting som i vanlig binært søketre, der den nye noden N farges rød.
2. La P og G være forelder og besteforelder til N , og U søsken til P .
3. Hvis P er svart: Alt ok, innsetting ferdig.
4. Hvis P er rød:
 - a. Hvis N og P begge er venstre (høyre) barn: Gjør zig rotasjon med nødvendige fargeendringer.
 - b. Hvis N er venstre og P høyre barn eller motsatt: Gjør zig-zag rotasjon med nødvendige fargeendringer.
 - c. Sett N til å være den nye roten i det roterte subtreet.
 - d. Hvis N nå er roten i selve treet: Farg denne svart. Ellers: Gjenta fra steg 2.

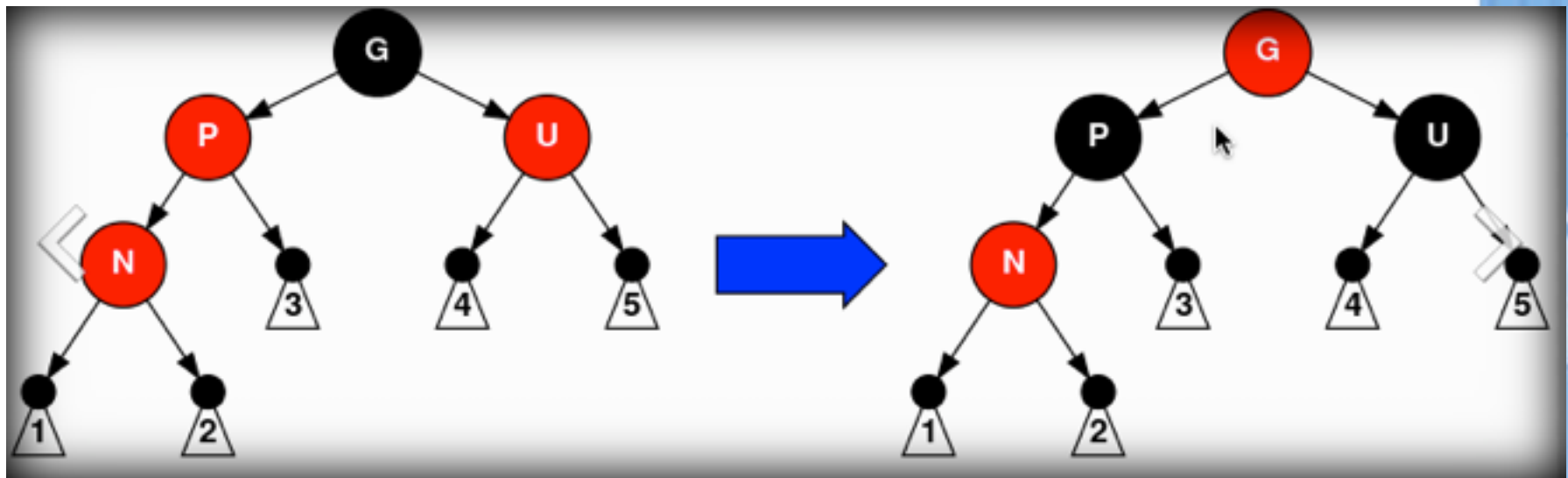

Case 1: The current node N is at
the root of the tree

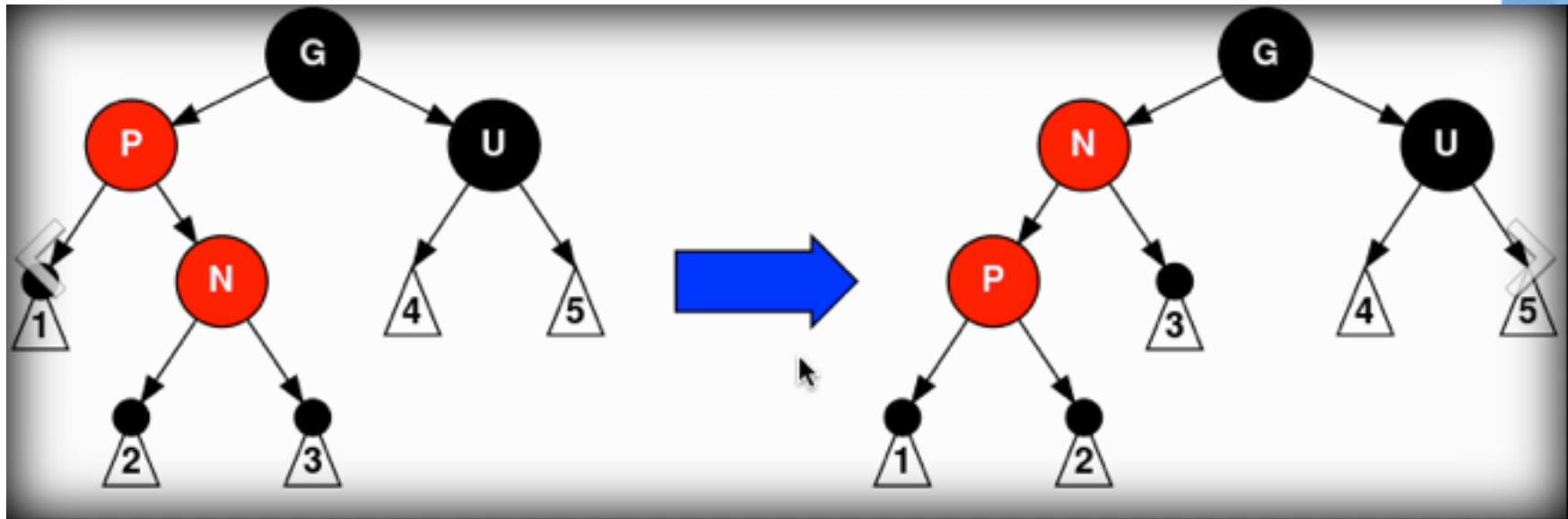

Case 2: The current node's parent P is black, so property 4 (both children of every red node are black) is not invalidated. In this case, the tree is still valid

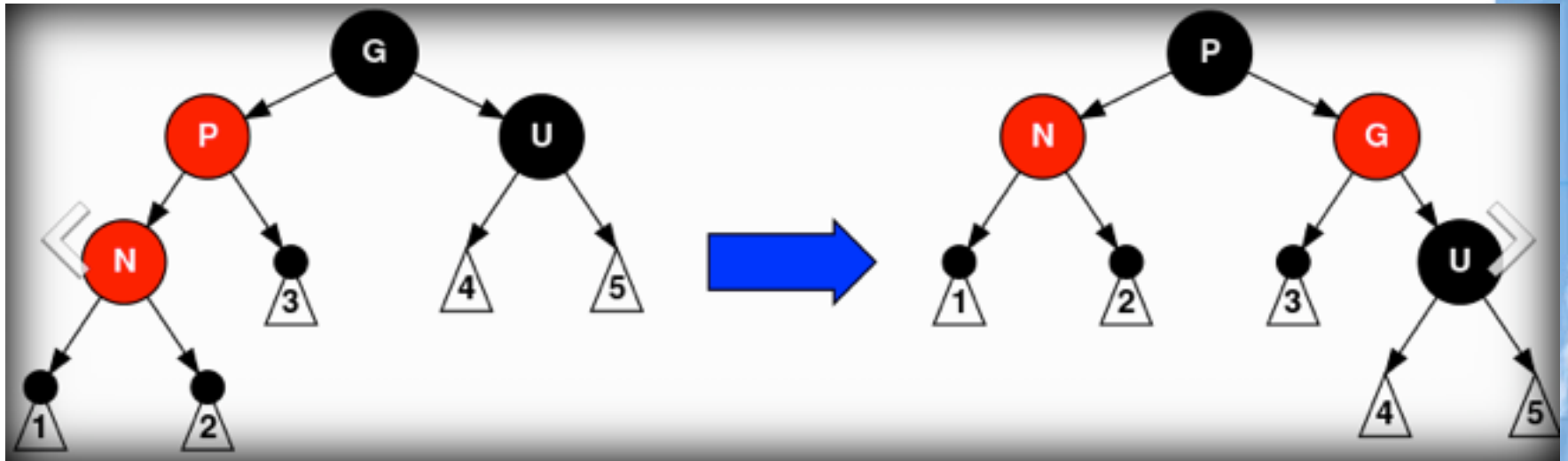
Case 3: Both the parent P and the
uncle U are red

Case 4: The parent P is red but the uncle U is black; also, the current node N is the right child of P , and P in turn is the left child of its parent G .

Case 5: The parent P is red but the uncle U is black, the current node N is the left child of P , and P is the left child of its parent G .

B-TRÆR

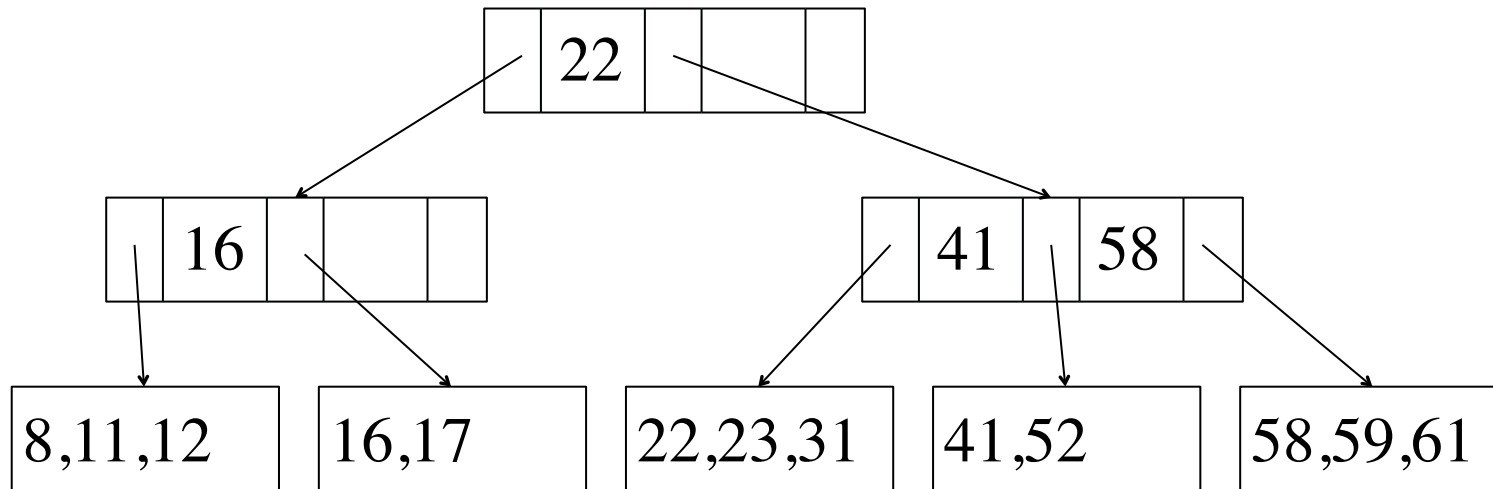

B-trær

- En annen type søketrær.
- Brukes først og fremst når ikke hele treet får plass i internminnet.
- Har stor bredde (hver node har mange barn).
- Er balansert.
- De øverste nivåene lagres i internminnet, resten på disk.
- Brukes særlig i databasesystemer.

Merk: Lærebokens (og våre) B-trær kalles vanligvis B⁺-trær. Tradisjonelle B-trær har data(pekere) i alle noder.

B-trær: eksempel

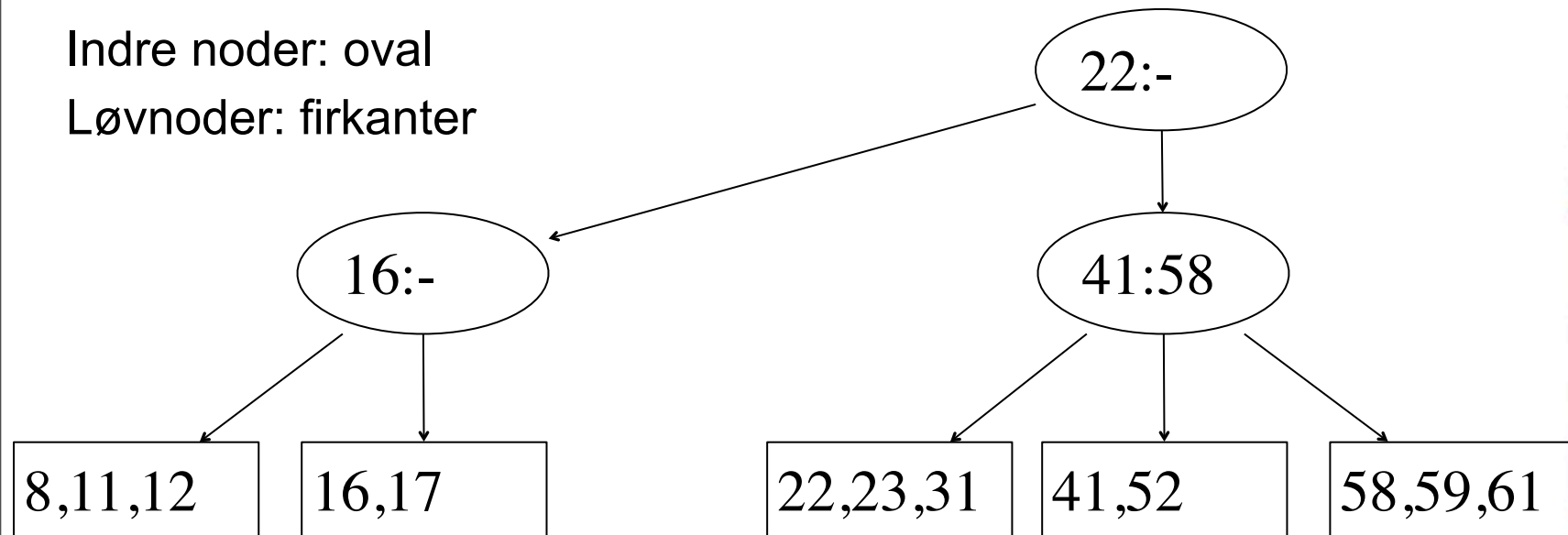

Dette treet har $M=3$ pekere fra hver indre node og $L=3$ dataelementer i hver løvnode.

B-trær: forenklet tegning

Indre noder: oval

Løvnoder: firkanter

Definisjon: B-trær av orden M

1. Alle data (eller pekere til data) er lagret i løvnodene.
2. Interne noder lagrer inntil $M-1$ nøkler for søking: nøkkel i angir den minste verdien i subtre $i+1$.
3. Roten er
 - enten en løvnode
 - eller har mellom 2 og M barn.
4. Alle andre indre noder har mellom $\lceil M/2 \rceil$ og M barn.
5. Alle løvnoder har samme dybde.
6. Alle løvnoder har mellom $\lceil L/2 \rceil$ og L dataelementer (eller datapekere).

Søking etter element x

1. Start i roten.
2. Så lenge vi ikke er i en løvnode:
La nøkkel-verdiene bestemme hvilket barn vi skal gå til.
3. Let etter x i løvnoden.

Innsetting av element x

1. Let etter riktig løvnode for x (som for søking).
2. Dersom det er plass, sett inn x og oppdater nøkkelverdiene langs veien vi gikk.

Innsetting av element x

1. Let etter riktig løvnode for x (som for søking).
2. Dersom det er plass, sett inn x og oppdater nøkkelverdiene langs veien vi gikk.
3. Dersom løvnoden er full, deler vi den i to og fordeler de $L+1$ nøklene jevnt på de to nye løvnodene.

Innsetting av element x

1. Let etter riktig løvnode for x (som for søking).
2. Dersom det er plass, sett inn x og oppdater nøkkelverdiene langs veien vi gikk.
3. Dersom løvnoden er full, deler vi den i to og fordeler de $L+1$ nøklene jevnt på de to nye løvnodene.
4. Dersom splittingen medfører at foreldernoden får for mange, må den også splittes (osv oppover i treet).

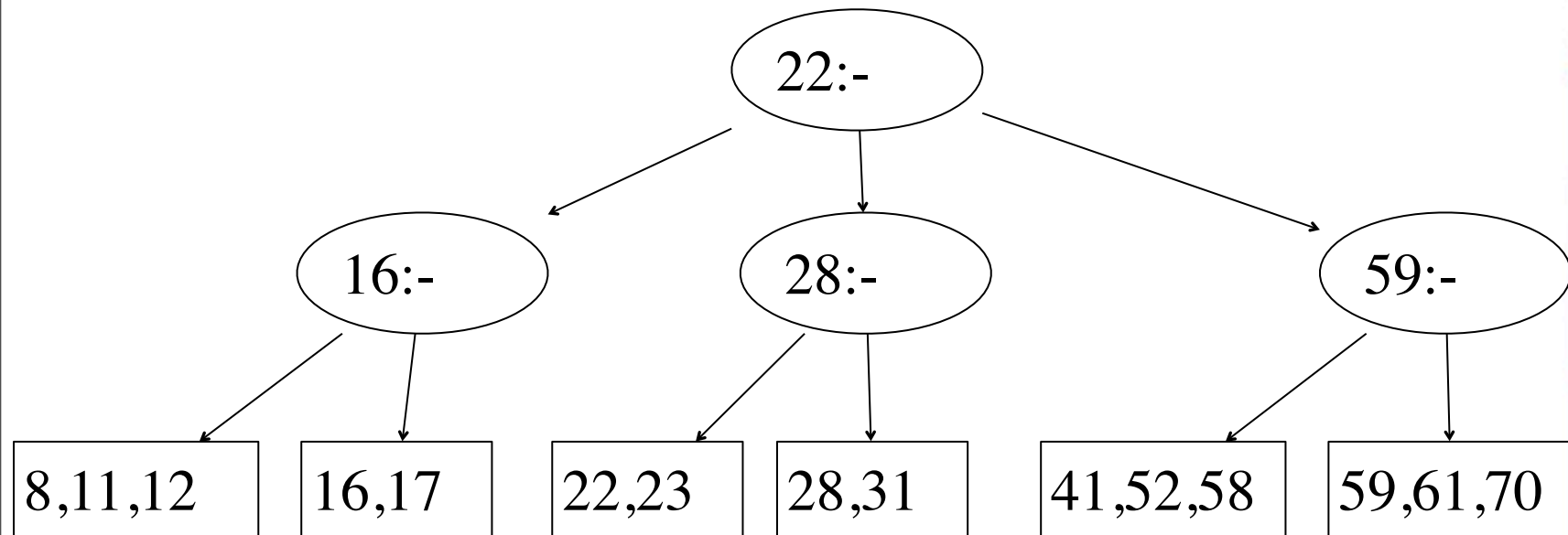
Innsetting av element x

1. Let etter riktig løvnode for x (som for søking).
2. Dersom det er plass, sett inn x og oppdater nøkkelverdiene langs veien vi gikk.
3. Dersom løvnoden er full, deler vi den i to og fordeler de $L+1$ nøklene jevnt på de to nye løvnodene.
4. Dersom splittingen medfører at foreldernoden får for mange, må den også splittes (osv oppover i treet).
5. Dette kan medføre at vi til slutt må splitte roten i to (dersom roten får $M+1$ barn).
Merk: Dette er det eneste som gjør at et B-tre vokser i høyden!

Sletting: eksempel

Fjern først 17, deretter 23 fra dette treet:

Sletting av element x

1. Finn riktig løvnode N for x ved søking.
2. Hvis N har minst $\lceil L/2+1 \rceil$ elementer, kan vi enkelt slette x.
3. Hvis ikke, må N kombineres med en av nabosøsknene:
 - a. Hvis venstre (høyre) søsken har minst $\lceil L/2+1 \rceil$ elementer, flytter vi det største (minste) elementet over til N.
 - b. Hvis søsken har akkurat $\lceil L/2 \rceil$ elementer, slår vi de to nodene sammen til en node (med L eller L-1 elementer).
4. Gjenta punkt 3 dersom foreldernoden nå har ett barn.
5. Til slutt: Hvis roten bare har ett barn, slettes denne og barnet blir ny rot.
(Treet krymper nå ett nivå.)
6. Husk å oppdatere nøkkelverdiene underveis!

Tidsforbruk

- Vi antar at M og L er omtrent like.
- Siden hver indre node unntatt roten har minst $\lceil M/2 \rceil$ barn, er dybden til B-treet maksimalt $\lceil \log_{\lceil M/2 \rceil} N \rceil$.
- For hver node må vi utføre $O(\log M)$ arbeid (binærsøk) for å avgjøre hvilken gren vi skal gå til.
- Dermed tar søking $O(\log M * \log_{M/2} N) = O(\log N)$ tid.
- Ved innsetting og sletting kan det hende at vi må gjøre $O(M)$ arbeid på hver node for å rydde opp (for eksempel flytte alle nøkkelverdiene i tabellen en plass til venstre).
- Innsetting og sletting kan dermed ta $O(M \log_{M/2} N) = O((M/\log M) \log N)$ tid.

Hvor stor bør M være?

Hvor mange barn skal en indre node ha lov til å ha?

Try algorithm visualizations

[HERE](#)

Neste forelesning: 3. september

MAPS OG HASHING